

BİR FOTOĞRAF VE ANILAR

E.Korg. FUAT AVCI

Geçen ay bir heyetle birlikte Almanya'ya gitmiştik. OYAK Bank Genel Müdürü, bizi Alman bir tanıdığıının evine akşam yemeğine davet etti. Salona girdiğimizde masanın üstünde çerçeveli resmi bizlere gösterdiler. Meğerse ev sahibi Von der Goltz Paşa'nın yeğeni imiş. Resim 1905 yılında Selanik'te çekilmiş. O zaman Türk Ordusunda Talim ve Terbiye Müfettişliği yapan Almanya Von der Goltz ve arkasında Kolağası Mustafa Kemal. Bende aşağıdaki arzedeceğim konuyu kendilerine anlattım ve metni Almanca'ya çevirip çerçeveletip kendilerine gönderdim.

Olay şöyle;

Osmanlı İmparatorluğu'nda 1908 Hürriyet inkılabı olmuştur.

Mustafa Kemal MAKEDONYA'da da yıl 1909 yazı O. Selanikteki büyük kumandanlık Erkan-ı Harbiyesi'nde Kolağası (kıdemli yzb) rütbesinde bir subaydır. O tarihlerde Osmanlı Ordusu hizmetinde bulunan Almanya Alman Mareşal Vonder Goltz, Makedonya'daki Türk ordusuna tatbikat yaptırmak üzere Selanik'e gelecektir.

Komutanlık Erkan-ı Harbiye'sinde talim ve terbiye masası şefi olan Mustafa Kemal, Mareşal Vonder Goltz gelmeden evvel Selanik civarında tatbikini uygun gördüğü bir meseleyi hazırlamakla meşguldür.

Mustafa Kemal kumandan Hadi ve Erkan-ı Harbiye Reisi Ali Rıza Paşaları bundan haberdar etmek istiyor. Paşalar Kolağası Mustafa Kemal'in bu cüretini hayretle karşılıyorlar, onu adeta tahdit ediyorlar. "Canım diyorlar, buraya gelecek olan Goltz Paşa, bizden ders almak için değil bize ders vermek için geliyor."

Mustafa Kemal bu seslenişe şu cevabı veriyor.

"Büyük alim, filozof" millet-i müsellaha müellifi olan Goltz Paşa'dan istifade etmek, üzerinde durulacak mühim bir noktadır. Ancak Türk Erkan-ı Harbiye ve kumanda heyetinin kendi vatanlarını nasıl müdafaa etmek lazım geleceğini gösterebilmeleri elbette ondan daha mühimdir. Birde, buraya yoğun gelecek Mareşal'a fazla külfet yüklememek de münasip olur kanaatindeyim.

Benim hazırlayacağım meseleyi Mareşal'a göstermek ayıp değildir. Bunun aksi ayıptır. Benim eserim Mareşal'in fikrine uygun düşmez veya hut Mareşal benim eserime alaka göstermezse kendi istediğini tatbik ettirmek onun elindedir. Fakat bütün Makedonya'ya, şemil, büyük bir Türk ordusu kumanda ve Erkan-ı Harbiye heyetinin hiç bir şeyi düşünmez ve hiç bir müdafaa tertibatı alamaz, insanlardan teşekkür ettiği zehabı onda uyandırılırsa, işte asıl Türklüğe ve Türk askerliğine yakıştırılmayacak hareket bu olur." Mareşal Goltz Selanik'e gelmiştir. Splandit-Palas'tadır."

O günün gecesinde Mustafa Kemal bu otele ve Mareşal'in huzuruna gitmek üzere bir davet alıyor. Mustafa Kemal'i otel koridorunda karşılayan Erkan-ı Harbiye Reisi'nin yüzünde müjdeleyici bir beşaret vardır. Mareşal'in bulunduğu salona giderken Erkan-ı Harbiye Reisi bu müjdeyi Mustafa Kemal'e bildiriyor. Kendisinin planını Mareşal çok beğenmiştir. Ancak bazı izahat almaya lüzum gördüğünden plan sahibini huzura davet etmiştir.

"Mustafa Kemal merak etmeyiniz, icap eden izahatı veririm" sözü ile muhatabını tatmin ederken holde Mareşal'le karşı karşıya geliyor, salona giriyorlar masa üzerinde büyük bir harita durmaktadır. Kumandan ve Erkan-ı Harbiye Reisi ayakta dinliyorlar. Yalnız Mareşal ile Mustafa Kemal konuşmaya başlıyorlar. Münakaşa ediliyor ve karar veriliyor. Mustafa Kemal'in planı tatbik edilecektir. Ertesi gün, Vardar Nehri havzasında tatbikat başlıyor, karşılıklı kuvvetler harekete geçiyorlar. Tatbikatın ceryanı sırasında Mareşal Goltz Mustafa Kemal'i aratıyor, yanında bulunmasını emrediyor ve "bana yardım ediniz" diyor. Mareşal'in hakkı vardır, çünkü kendisi araziye yabancısıdır. O havalıyı Mustafa Kemal kadar tetkik etmek fırsatını bulamamıştır. Bir de bu meseleyi tertip eden kendisi değil Mustafa Kemal'dir.

"Manevra bittikten sonra tenkit yapılacaktır, bunu yapan bizzat Mareşal olmuştur. Bu tenkitten bütün kumanda heyeti memnun ve müstefid olmuştur. Mustafa Kemal'in kanaatine göre, Alman Mareşal'in tenkidi herkeste şu intibayı uyandırmıştır.

Kumandanlar madunlarından yüksek ve alim olmalıdırlar.

